

Alles is in het werk gesteld om ervoor te zorgen dat de informatie in dit boek bij het ter preze gaan zo veel mogelijk is bijgewerkt. Gegevens zoals telefoonnummers, openingstijden, prijzen, exposities en reisinformatie zijn echter aan verandering onderhevig. De uitgever is niet aansprakelijk voor consequenties die voortvloeien uit het gebruik van dit boek.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 Auteurswet 1912, juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB, Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken dient men zich tot de uitgever te wenden.

Inhoud

Inleiding op Costa Rica

Costa Rica
ontdekken **10**

Costa Rica in kaart
gebracht **16**

Een schets van
Costa Rica **18**

Agenda van
Costa Rica **36**

Geschiedenis van
Costa Rica **42**

Swingende traditionele dansvoorstelling
bij Cartago

De natuur van Costa Rica

De wildernis **52**

Veldgids **62**

Schitterende orchidee

Playa Chiquita, Caribische kust

Costa Rica van streek tot streek

Costa Rica
in het kort **104**

San José **106**

Centrale Hoogvlakte
134

Centraal-Pacifische kust
en Zuid-Nicoya **160**

Guanacaste en
Noord-Nicoya **174**

Het Noorden **198**

Caribische kust **214**

Het Zuiden **226**

Tips voor de reiziger

Accommodatie **248**

Restaurants en cafés
262

Winkelen
278

Traditioneel bewerkte en beschilderde
Bribrikalebask

Amusement **284**

Sport en
buitenactiviteiten **288**

Wegwijs in Costa Rica

Praktische informatie **296**

Reisinformatie **302**

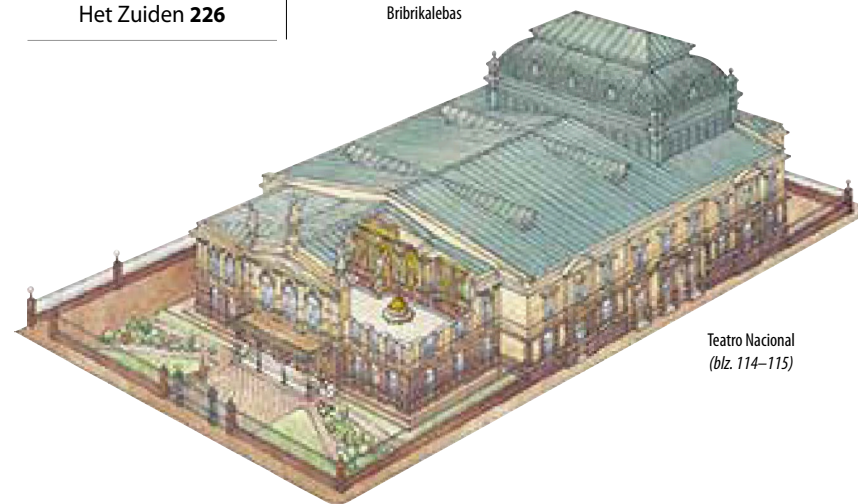
Register
310

Lommerrijke woonwijk in San José

Dankbetuiging **323**

Algemene uitdrukkingen
326

Teatro Nacional
(blz. 114–115)

Het regenwoud

De laagvlakten van Costa Rica zijn bedekt met een ononderbroken zee van tropisch regenwoud. Hardhoutbomen, zoals mahonie- en kapokbomen, kunnen meer dan 60 m hoog worden en hebben een uitgebreid wortelstelsel om hun gewicht te dragen. Het bos bestaat uit verschillende lagen, van bodem tot boomkruin. Elke laag heeft zijn eigen microklimaat en zijn eigen flora en fauna; een groot aantal soorten concentreert zich in de hogere lagen. Dieren zoals kinkajoes, luiaarden en boomslangen hebben zich aangepast aan het leven in de takken, waar klimplanten, epifyten en andere vaatplanten gedijen.

Bromelia's sieren de takken. De binnenste blaadjes van deze epifyten vormen een soort kommetjes. Kleine bladdeeltjes die in deze reservoirs vallen dienen als voedsel voor de planten.

Diverse soorten slingerplanten groeien aan de boomstammen. Ze gebruiken enterhaakjes en andere middelen om het licht te bereiken.

Door middel van steunwortels blijven de torenhoge bomen overeind. Deze wortels verspreiden zich naar alle kanten vanaf de voet van de boom, als de staart van een raket. De grootste kunnen 3 m hoog zijn en zich vanaf de voet 5 m uitspreiden.

Heliconia's groeien uitbundig in de tropische bossen en trekken zangvogels, insecten en andere bestuivers naar hun kleurige schutbladen.

'Wandelende' palmen lopen decennialang letterlijk over de bodem van het oerwoud; hun steltwortels zijn nauwelijks met de grond verbonden.

De grondlaag van het regenwoud is dun omdat bladeren snel verrotten en nutriënten gelijk worden hergebruikt. De regen loogt de bodem verder uit.

Belangrijke regenwoudreservaten

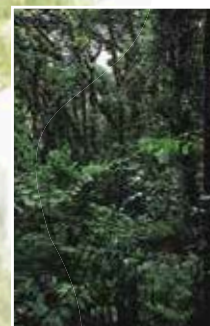
- PN Carara blz. 168
- PN Corcovado blz. 243
- PN Tapantí-Macizo la Muerte blz. 155
- PN Tortuguero blz. 221
- RNVS Gandoca-Manzanillo blz. 224

Sommige bomen groeien boven het bladerdak uit, waar hun kruinen vaak geselsd worden door de hoge winden. Veel soorten bloeien uitbundig in het seizoen.

De kruinen van de bomen vormen een ononderbroken bladerdak. Ongeveer 80 procent van de regenwoudvegetatie is hier geconcentreerd, net als een groot deel van het dierenleven.

Orchideeën

In de ondergroei komen soorten voor die zich hebben aangepast aan het schaarse zonlicht. Veel soorten zijn genetisch zo gecodeerd dat ze snel gaan groeien als er een grote boom omvalt en er ruimte vrijkomt.

De bodem van het oerwoud is nauwelijks begroeid. Regen die op de bladeren valt doet er een uur over om de bodem te bereiken.

Fauna

Het regenwoud is de woonplaats van sommige van de grootste en meest bedreigde zoogdieren, zoals tapirs, pekaries en jaguars. De meeste dieren zijn goed gecamoufleerd, dus moeilijk waar te nemen in het donkere oerwoud.

Doodshoofdaapjes zijn de kleinste en meest bedreigde apen van Costa Rica. Ze komen alleen voor in het zuidwestelijke Pacificse regenwoud. Ze leven in grote groepen en zijn omnivoor.

De jaguar, lokaal tigre genoemd, heeft een groot territorium nodig. Hij wordt bedreigd, voornamelijk door de illegale jacht en het verdwijnen van het regenwoud.

Groefkopadders zijn goed aangepast om heimelijk te kunnen jagen in de ondergroei, waar ze zich voeden met kleine vogels en knaagdieren.

Toekans zijn gemakkelijk te herkennen aan hun luide roep en kleurige snavels. De overwegend fruitetende vogels komen voor in heel het regenwoud van Costa Rica.

De harpij is het grootste lid van de familie der arenden. Hij komt voor in de regenwouden van Corcovado en Gandoca-Manzanillo.

Overige zoogdieren

In Costa Rica leven 212 soorten zoogdieren. Dat aantal is inclusief circa honderd soorten vleermuizen. Dat zijn de enige zoogdieren ter wereld die hebben leren vliegen – hun vleugels zijn eigenlijk voorpoten met vleghuid. Ze leven uitsluitend 's nachts en navigeren door het uitzenden van ultrasone geluiden die weerkaatsen naar speciale receptoren. Dit heet echolocatie. Dagzoogdieren zijn onder meer knaagdieren, gehoefde dieren en de drievingerige luiaard, die vaak wordt gespot.

Drievingerige luiaard

Species: *Bradypus variegatus* • Best te zien: *Braulio Carrillo, Cahuita, Manuel Antonio, Tortuguero*

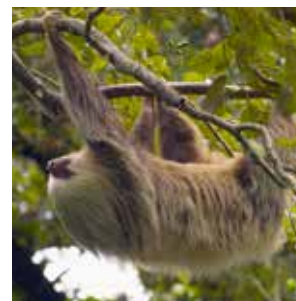

LC

De drievingerige luiaard, die net als de tweevingerige luiaard drie tenen aan de voet heeft, is in vrijwel ieder bos in Costa Rica te zien. Hij heeft een rond gezicht met een stompe neus, zwart ogenmasker en een vooruitstekend voorhoofd, en kan zijn nek bijna 360 graden omdraaien. Luiaards brengen vrijwel hun hele leven hangend aan hun haakvormige klauwen door, of opgekruld slapend in de vorken van takken. Het is een dagactief dier, dat vrijwel uitsluitend bladeren van enkele boomsoorten eet, met name de cecropia. De dikke, lange grijze vacht loopt van de buik naar de rug om de afvoer van regenwater mogelijk te maken als hij ondersteboven hangt. In de vacht groeien groene algen, die zorgen voor een natuurlijke camouflage en dienen als voedsel voor een mottensoort die in de vacht leeft en eitjes legt in de mest van de luiaard. Hij wordt circa 60 cm groot, maar weegt slechts 7 kg. Hij heeft zonlicht nodig om de cellulose in zijn bladerige laagcalorische voedsel te verteren, en door zijn langzame stofwisseling en minimale spierversneling beweegt hij zeer langzaam. Vruchtbare vrouwtjes gillen om mannetjes aan te trekken, die een oranje vlek en een zwarte streep tussen de schouderbladen hebben.

Familie

De zoogdieren van Costa Rica zijn verdeeld over elf ordes, inclusief de katachtigen. Miereneters en luiaards behoren tot de Pilosa. Vleermuizen behoren tot de Chiroptera, en pekari's en herten zijn evenhoevigen – een orde van gehoefde dieren met wereldwijd ruim 220 soorten.

Een tweevingerige luiaard in een boom

Tweevingerige luiaard

Species: *Choloepus hoffmanni* • Best te zien: *Cahuita, Corcovado, Tapanti-Macizo*

LC

Dit nachtdier lijkt sterk op zijn kleinere drievingerige neef, maar heeft maar twee klauwen aan zijn voorpoten, en hij eet gevarieerder, zoals insecten, vruchten en zelfs vogeleieren. Hij heeft een crèmekleurig gezicht, uitpuilende bruine ogen en een roze neus. Hoewel hij stuntelig over de grond kruipt, kan hij goed zwemmen. Vrouwtjes krijgen jaarlijks één jong en dragen dat vastgeklemd aan hun borst; als een jong valt, wordt zijn geroep genegeerd en is hij een maaltijd voor slangen, katten of haviken.

Noordelijke tamandoea

Species: *Tamandua mexicana* • Best te zien: *Caño Negro, La Cruz, Santa Rosa*

LC

Dit half in bomen levende zoogdier is een gretige mieren- en termieteneter, en voedt zich daarnaast met kevertjes en andere insecten. De tamandoea heeft een ruwe crèmekleurige vacht met een schouderband en zwarte flanken. Hij wordt circa 90 cm groot en gebruikt zijn sterke voorpoten en enorme klauwen om mierennesten open te scheuren. Zijn uitgerekte snuit loopt taps toe en daaruit schiet een extreem lange, smalle tong om insecten op te likken. In plaats van tanden heeft hij een sterke keel om zijn voedsel te vermalen. Een lange grijpstaart helpt bij het gaan door zijn habitat: laaglandbos.

De noordelijke tamandoea heeft twee kleuren

Reuzenmierener

Species: *Myrmecophaga tridactyla* • Best te zien: *Corcovado*

VU

Het bekende profiel van de reuzenmierener

Dit is de grootste van de drie mierenetersoorten, en hij kan meer dan 2 m lang worden, waarvan de helft zijn ruige staart is en nog eens 50 cm zijn slanke, gebogen snuit, waarmee hij goed kan ruiken. Dit grijs-zwart-witte zoogdier schuifelt op zijn knokkels, net als een chimpansee. Zijn grote klauwen zijn ideaal om termietenheuvels kapot te scheuren, maar ook ter verdediging: hij staat dan op zijn achterpoten om naar aanvallers te slaan. Dit zeer zeldzame dier is vrijwel overal verdwenen en zou nu alleen nog in Corcovado leven.

Dwergmierener

Species: *Cyclopes didactylus* • Best te zien: *Braulio Carrillo, Corcovado, Monteverde*

LC

Vanwege zijn relatief geringe omvang, van zelden meer dan 45 cm, wordt dit nachttactieve boomdier ook wel de pigmeemierener genoemd. Overdag slaapt hij hoog in een boom opgeord tot een bal, en 's nachts jaagt hij op mieren, termieten en kevers. Hij lijkt op een teddybeer en heeft een zachte, honingkleurige vacht, een korte roze snuit en een lange grijpstaart. Hij foerageert in verschillende bostypen en nestelt in uitgeholde boomstammen, waar hij één jong baart.

De kleine dwergmierener

4 Museo del Oro Precolombino

In een moderne ruimte onder het Plaza de la Cultura huist het door de Banco Central de Costa Rica beheerde Museum voor Precolumbiaans Goud. Te zien is een duizelingwekkende hoeveelheid – ruim 1600 tentoongestelde stukken – precolumbiaanse gouden voorwerpen, waarvan de geschiedenis teruggaat tot 500 n.C. Veel van de amuletten, oorkring, sjamanistische dierfiguren en erotische beeldjes zijn gevonden in het zuidwesten van Costa Rica en overgeleverd uit de Diquiscultuur. Hoe deze voorwerpen werden gebruikt en vervaardigd is aanschouwelijk gemaakt met schaalmodellen, die tevens de ontwikkeling van de precolumbiaanse cultuur laten zien.

★ **Museo de Numismática**
De geschiedenis van de stukken in het nationale Muntenmuseum gaat terug tot 1502. Te zien zijn munten, bankbiljetten en koffiemunten.

Goudschatten

De hoofdzal van de derde kelder verdieping puilt uit van de gouden objecten in alle soorten en maten, uiteenlopend van grote borstschijven tot kunstig gevlochten sieraden.

De eerste munt

De eerste Costa Ricaanse munt, de Medio Escudo, werd geslagen in 1825, toen het land deel uitmaakte van de Midden-Amerikaanse federatie (blz. 46).

★ El Guerrero

Het topstuk is de levensgrote strijder met gouden sieraden, waaronder een gouden hoofdband, een borstschijf (*paten*), amuletten en enkelringen. Gouden objecten waren tekenen van macht.

Kikkerbeeldjes werden door inheemse stammen als symbolen van het leven gezien en maken deel uit van de goudcollectie.

Auditorium

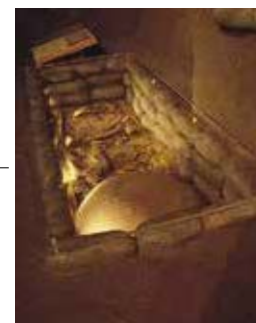
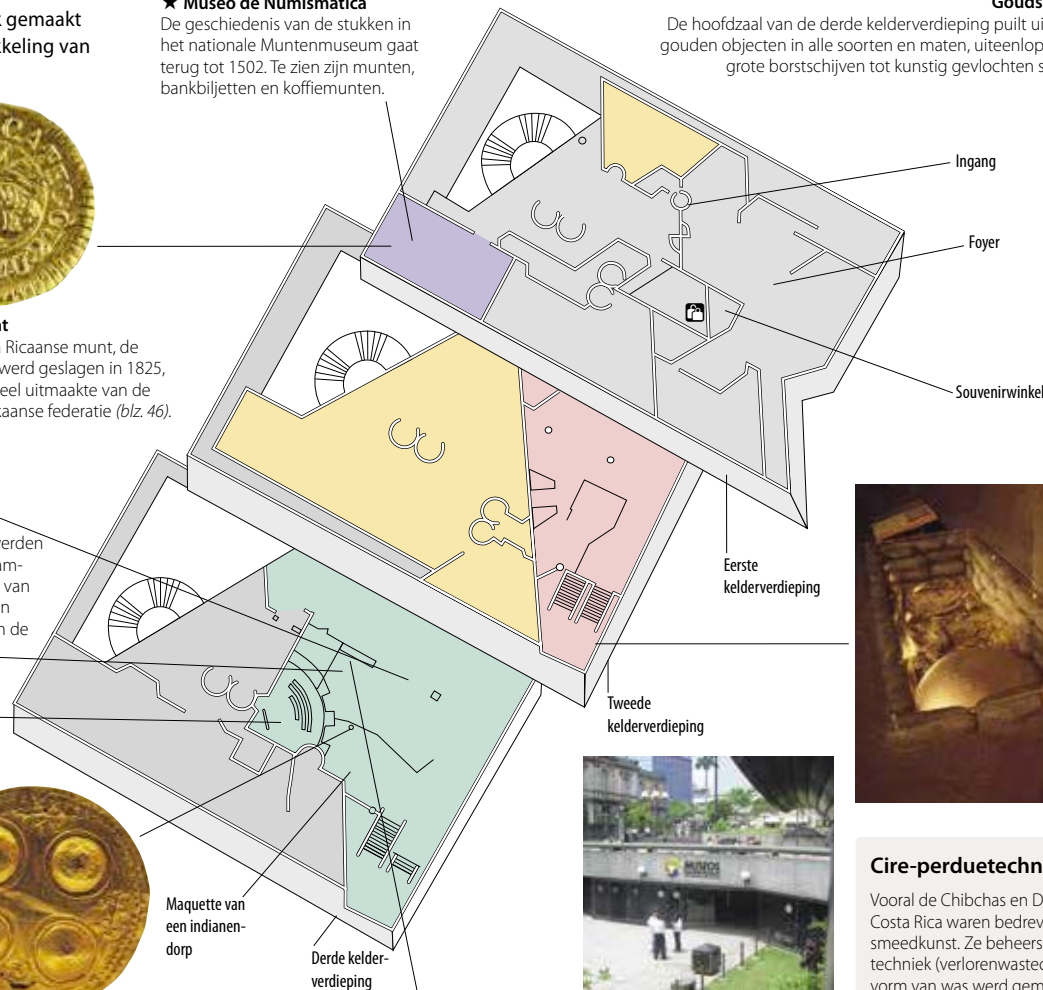

Maquette van een indianendorp

Vakkundig bewerkt goud

Op deze afdeling ziet u hoe precolumbiaanse culturen met behulp van de repoussétechniek oppervlakken versierden door ze van de achterkant te beslaan.

El Curandero (De Genezer) is een levensgroot model van een medicijnman die met geneeskrachtige planten een genezingsritueel uitvoert.

Ondergronds gewelf

Het museum is gehuisvest in een onderaardse ruimte achter stalen deuren, die via de brede trap in de Calle 5 toegankelijk is.

TIPS VOOR DE TOERIST

Praktische informatie

Kaart 1 C4, Plaza de la Cultura, Calle 5 en Avda Central/2. **Tel.** 2243-4202. **Open** dag, 9.15–17.00 uur. op afspraak. www.museosdelbancocentral.org

Vervoer

alle bussen in het centrum.

Symbolen

- Museo de Numismática
- Tijdelijke tentoonstellingen
- Museo del Oro Precolombino (introductie- en oriëntatieruimte)
- Museo del Oro Precolombino (expositie gouden voorwerpen)
- Geen tentoonstellingsruimte

Museumgids

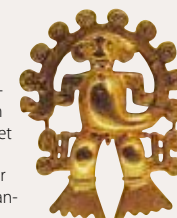
Het museum onder het plein beslaat drie verdiepingen. Via de ingang komt u in een foyer die langs een ruimte voor tijdelijke tentoonstellingen naar het Museo de Numismática leidt. Naast de foyer voert een wenteltrap omlaag naar de tweede kelder verdieping, waar u een introductie in de precolumbiaanse cultuur en metaalbewerking krijgt en om de vier maanden wisselende tentoonstellingen zijn te zien. De derde kelder verdieping biedt een auditorium en de hoofdzal met de permanente tentoonstelling van gouden objecten.

Opgravingsterrein Finca 4

Dit is een replica van een rond 1950 blootgelegd precolumbiaans graf. Het werd ontdekt op een bananenplantage in het zuidoosten van Costa Rica en bevatte 88 gouden voorwerpen.

Cire-perduetechniek

Voor de Chibchas en Diquis in Zuidwest-Costa Rica waren bedreven in de goudsmeedkunst. Ze beheersten de cire-perduetechniek (verlorenwastechiek), waarbij een vorm van was werd gemaakt, die bedekt met klei werd gebakken. Na het smelten van de was werd in de mal van aardewerk vloeibaar metaal gegoten, dat de vorm van de was aannam. Veel precolumbiaanse stukken zijn gemaakt van een goud-koperlegering. Het bekendst was de *tumbaga*-legering.

Gouden sjamaanbeeldje

18 Centro Costarricense de Ciencias y Cultura

In een vestingachtig gebouw, waarin van 1910 tot 1979 de *penitenciaro central* (centrale gevangenis) was gevestigd, werd in 1994 het Costa Ricaans Centrum voor Wetenschap en Cultuur ingewijd. De okergele gevel met zalmkleurige kantelen wordt 's avonds fraai verlicht. In het centrum huist ook de Galería Nacional met ruime tentoonstellingszalen, waarin onder andere schilderijen en beelden van de belangrijkste avantgardistische kunstenaars van Costa Rica zijn te bekijken. U vindt hier ook het Museo de los Niños, met een naar thema ingerichte interactieve tentoonstelling, die kinderen meer inzicht verschaft in natuur, wetenschap, techniek en cultuur. In het gebouw zijn ook een jongerencentrum en een auditorium ondergebracht. Rond het complex zijn modellen van diverse vervoermiddelen te bewonderen.

Gebrandschilderd plafond

Door een *vidriera* (gebrandschilderd raam) van de Italiaan Claudio Dueñas valt licht in het trappenhuis van de Galería Nacional.

Genesis

Deze graniet-sculptuur (1998) van Jorge Jiménez Deredia laat zien hoe een ei in een vrouw verandert.

TIPS VOOR DE TOERIST

Praktische informatie

Kaart 1 B1. Calle 4 en 100 m N van Avenida 9. **Tel.** 2258-4929.

Open di–vr 8.00–16.30, za–zo 9.30–17.00 uur.

Auditorio Nacional: **Tel.** 2222-7647.

museocr.org

Vervoer

Sabana-Cementerio aan Avenida 3. Neem bij voorkeur een taxi.

Museo Histórico Penitenciario

De cellen op deze afdeling verkeren nog in de oorspronkelijke staat. Op oude foto's is te zien hoe de gevangenis er vroeger uitzag.

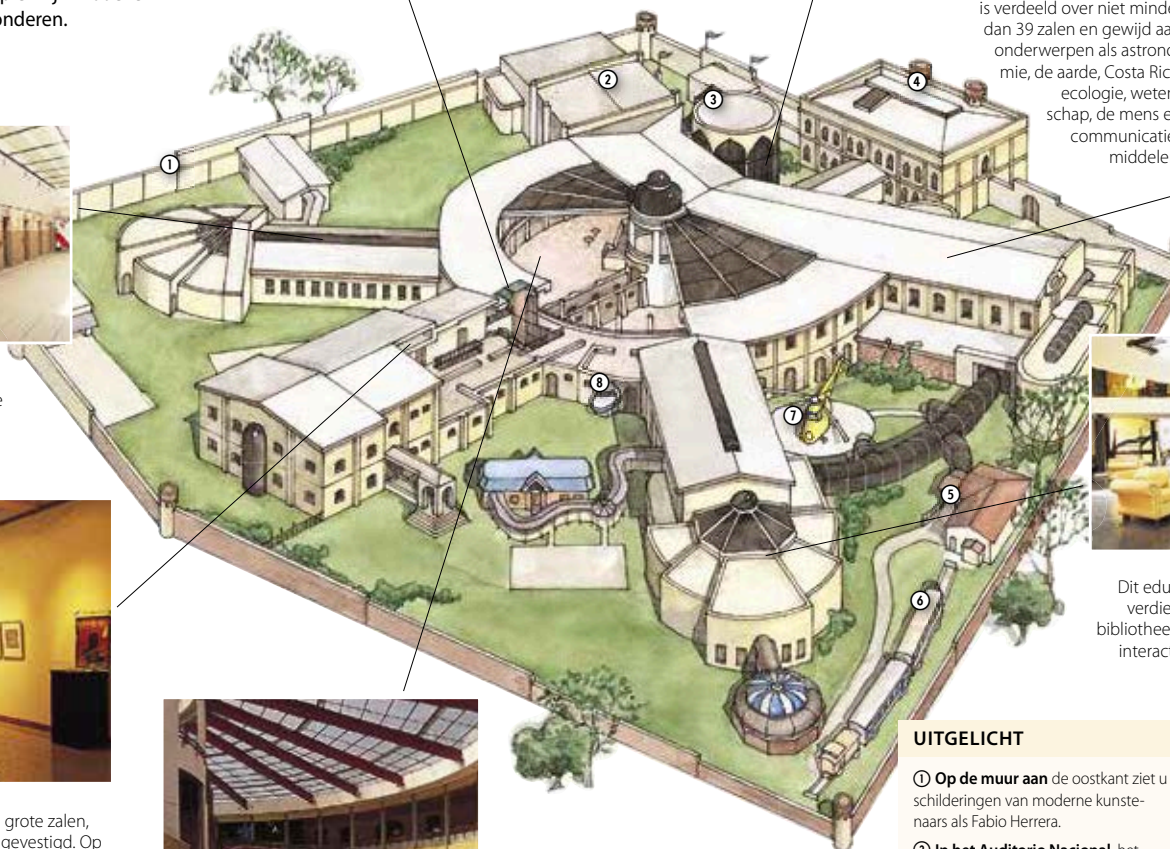

★ Galería Nacional

Boven beslaat de Nationale Galerie veertien grote zalen, waarin vroeger de gevangenis cellen waren gevestigd. Op wisselende tentoonstellingen is het moderne werk van Costa Ricaanse kunstenaars te zien.

Sala Kaopakome

Kaopakome is een woord uit de inheemse Bribritaal, dat 'ontmoetingszaal' betekent. De ruimte wordt gebruikt voor kunstzinnige evenementen.

★ Museo de los Niños

De tentoonstelling van het interactieve Kindermuseum is verdeeld over niet minder dan 39 zalen en gewijd aan onderwerpen als astronomie, de aarde, Costa Rica, ecologie, wetenschap, de mens en communicatiemiddelen.

Complejo Juvenil

Dit educatieve jongerencentrum telt twee verdiepingen en biedt onderdak aan een bibliotheek vol boeken, cassettebandjes, cd's, interactieve spelletjes en een internetcafé.

UITGELICHT

① **Op de muur** aan de oostkant ziet u schilderijen van moderne kunstenaars als Fabio Herrera.

② **In het Auditorio Nacional**, het mooiste auditorium van Costa Rica, zijn muziek- en dansvoorstellingen.

③ **Imagen Cósica** (1998) van Jorge Jiménez Deredia is een beeldhouwwerk van brons en marmer.

④ **De entreehal** lijkt op een middeleeuws kasteel met twee torentjes.

⑤ **In de Escuela 'El Grano de Oro'** is een expositie te zien over de koffiecultuur in Costa Rica.

⑥ **Deze elektrische trein** werd gebouwd in de jaren 1928–1930, toen de spoorweg werd geëlektrificeerd.

⑦ **Helikopter**

⑧ **Cockpit van een vliegtuig**